

ZNAČILNOSTI IN PROBLEMI MENCINGERJEVEGA ZGODNJEVA PRIPOVÉDNIŠTVA

Pričujoča razprava obravnava prvo, mladostno obdobje ustvarjanja realista Janeza Mencingerja, ki obsega krajšo prozo, objavljeno v letih 1859 do 1865 v reviji Slovenski glasnik. Avtor razprave razčlenjuje tematični in idejni svet, prav tako pa tudi oblikovno izrazno strukturo teh besedil. Pri tem ugotavlja probleme in značilnosti, ki so bolj ali manj skupni besedilom tega obdobja, in obenem takšne, da nakazujejo že naslednje, končno obdobje pisateljevega ustvarjanja. Nekaj odstavkov pa posveča vmesnemu literarnemu premolku in povesti, stoječi na meji obeh obdobj.

The first creative period — the "adolescent period" — of the realist writer Janez Mencinger was marked by his short prose texts published between 1859 and 1865 in the periodical *Slovenski glasnik*. The present article deals with the themes, ideas and formal structure of these texts, exposing the problems and characteristics which the texts have in common, and detecting those which suggest the subsequent, final period of Mencinger's writing. The intermediate literary silence and the short story connecting the two periods are also briefly touched upon.

Janez Mencinger je slovstveno začel s pesmimi; iz višjih gimnazijskih razredov in iz začetka pravnega študija se je ohranilo več zvezkov z rokopisi verzov, v zboljšani obliki jih je precej tudi izšlo v Bleiweisovih Novicah.¹ Te pesmi so skoraj brez izjeme objektivnega, opisnega, premišljujočega ali kar poučnega značaja, v izrazu precej neokretne in razodevajo razne vzornike. Pa tudi pozneje, ko je bil že advokat, se je Mencinger loteval raznih priložnostnih verzov v zvezi z godovi in slavnostmi ter na ljubo uredniku sodeloval s prizadevnimi, a neuspešnimi prevodi v Veselovi Ruski antologiji. Ko pa se je dogovarjal s Slovensko matico glede izdaje izbranih del, je objavo svojih pesmi odločno prepovedal. Že prof. Egger, ki ga je v sedmi in osmi učil nemščino in zgodovino ter je dijakom dajal brati razne estetike in slovstvene zgodovine, mu je nasvetoval, naj opusti pesnikovanje.² Zdi se, da so k Mencingerjevemu dokončnemu prehodu na leposlovno prozo pripomogli vajejci, razen Jenka so bili vsi pripovedniki, s katerimi je kot dunajski visokošolec »blizu eno leto« stanoval v isti hiši in so se tedensko shajali v neki gostilni na literarno politične pomenke.³

V prvo, zgodnje, mladostno obdobje Mencingerjevega pripovedništva moramo šteti leta od 1859 do 1865, ko je kot študent klasične filologije in zatem prava na Dunaju in v Gradcu ter kot advokatski pripravnik v Brežicah z izjemo začetniškega spisa, večerniške povesti *Zgubljeni, pa spet najdeni sin*, priobčeval vse druge v Janežičevem in vajejskem Slovenskem glasniku. Poskusimo kar se da strnjeno in nazorno pregledati v to obdobje spadajoča besedila ter pri tem ugotoviti tematično idejne probleme in oblikovno izrazne značilnosti, ki so bodisi besedilom iz tega obdobja bolj ali manj skupna konstanta bodisi iz tega obdobja razvojno kažejo že v naslednje, končno obdobje Mencingerjevega ustvarjanja.

¹ Joža Lovrenčič: Dr. Janez Mencinger pesnik. Mentor 1938/39, str. 258—264.

² Karel Glaser: Zgodovina slov. slovstva III, str. 196.

³ Janez Mencinger: Moja hoja na Triglav, VII. pogl., Zbrano delo III, str. 123.

Povest *Jerica* (izšla je 1859) se dogaja v gorenjski vasi, ki se je natančneje ne dá določiti. Pri županovi hčerki se hkrati ženita učitelj in zdravnik, toda ona si izbere kmečkega fanta voznika, kajti učitelj je pri njej iskal le pokoja, zdravnik pa premoženja. Naslovna oseba in prek nje pisatelj, po rodovnem izvoru sam kmet, podeželsko prizorišče z nastopajočimi socialno in etično polarizirata: na eni strani jima je domači kmečki človek, na drugi prišla gospôda, na eni poštena delavnost, na drugi milejša ali hujša špekulacija.

Novela *Vetrogončič* (1860) je nastala po padcu Bachovega absolutizma, ko je med našimi izobraženci v domovini in na Dunaju zaživel upanje, da se bo slovenščina uveljavila v javnosti. Postavljena je v ljubljansko meščansko okolje in na podeželski grad pri Kranju. Za roko Milice, hčerke petičnega Dankoviča, se potegujeta priliznjeni in nemškutarski nastopač Vetrogončič ter narodnozavedni in delavni advokat Medja. V tem spopadu med snubcema ima dolgo časa vplivno moč Dankovičeva žena, ki hoče odločati tudi za hčer in moža. Mencinger tu mimo Levstikovega literarnega programa kot prvi med našimi realisti obravnava meščanstvo: »Ti pa položi pred našo gôspodo kak sadič naše literature... Ne skrbi samo za kmeta.«⁴ V značajskem vetrnjaku osmeši narodno odpadništvo, v oblastni Dankovičevki pa vidi emancipirano feministko: »Iz tega pogovora previdiš, moj bralec, da nosi naša gospa v glavi nove misli o oprostenu ženskega spola.«⁵

V povesti *Zlato pa sir* (1860) išče vraževerni in lagodni Bohinjec Čuk po triglavskem pogorju zlata, ki naj bi bilo tam skrito zlasti po ljudski pripovedki o zakladu pod Bogatinom. Obenem pa se smuka okrog brhke Rezijanke, ki na planini Grintavici nad Vojami planšari in jo v furlanskem Vidmu kot nevesto čaka mlad zlatar. Tudi v to kmečko planšarsko povest posegajo izobraženci in meščani, izobražena sta pisatelj in Rezijanka, meščani videmski zlatarji. Avtorjeva nekam razsvetljenska vzgojna misel je uperjena zoper vraževernost in neizobraženost njegovih tedanjih rojakov. V povesti je zanimiva zgodovinsko resnična povezava Bohinja z jugozahodnimi obmorskimi kraji, s Tolminsko in Furlanijo. Motiv čudaškega iskalca zlata po teh hribih je za Mencingerjem obdelal Erjavce v povesti *Ni vse zlato, kar se sveti*.

Povest *Človek toliko velja, kar plača* (1861) bi mogla biti postavljena v Bohinj — Krucman je hišno ime pri dveh posestnikih v Podjeljah — in sicer v čas bojev za združeno Italijo, se pravi, v leta tik pred izidom povesti. Izmed nastopajočih oseb — prišlek dacar, bogata vdova, njen nečak branjevec in gruntarjeva hči — se nekatere pehajo s preračunljivostjo, spletkami in zločinom za denarjem in premoženjem, druge pa se požrtvovalno boré za svojo idealno ljubezen brez postranskih namenov. Avtor, ki nikjer v svojih delih ne zagovarja gruntarskega pohlepa, zavrača miselnost kmečkega veljaka Krucmana, izraženo v stavkih: »Denar, Mica, denar je prva reč. V najtoplejši ljubezni zmrzneš brez denarja... Ljubezen brez denarjev je nesrečna neumnost.«⁶ Naslova povesti torej ni razumeti dobesedno in pritrdilno, temveč trpko ironično, tako kakor je verz v svojem Slovesu od mladosti občutil in zapisal Prešeren.

⁴ Mencinger: *Vetrogončič*, Zbrano delo I, str. 61.

⁵ Prav tam na isti str.

⁶ Mencinger: *Človek toliko velja, kar plača*, Zbrano delo I, str. 170 in 173.

Novela *Bôre mladost* (1862) je skoraj vsa locirana v Bohinj, in sicer v bližino jezera, časovno pa pomaknjena v preteklost fužin. V njej nastopa dvojica mladih: dedno obremenjeni, odljudno samotarski in fatalistično pesimistični lastnik fiktivnega gradu na Vrtovínu Mirko ter milo lepa, do ljudi dobrotna in Mirka vdano ljubeča Rozalija, hči fužinárskega gospoda. Mirko je neuravnovešen mladenič, ki večno potuje po svetu, Rozalija ga kot nevesta čaka že peto leto, tudi njun domenjeni sestanek na Naklovi glavi se ne konča srečno, zato se dekle odloči za velesovski samostan. On sprva sklene zamenjati prazno umovanje in beganje po svetu za »življenje koristne delavnosti«;⁷ ko pa razkrije strašno očetovo sovraštvo do matere, si v viharni noči v jezerskih valovih sam vzame življenje. Sodim, da bi bilo zgrešeno v Mirkovem liku in filozofiji gledati bodisi pisateljevega prijatelja Jenka, še bolj pa docela drugače usmerjenega Mencingerja samega. V noveli vidim avtorjev načelni odklon zoper pesimistično gledanje na svet, ki je bilo med tedanjimi izobraženci in pisatelji precej razširjeno in tudi modno. V *Pismu mladega slovenskega pisatelja do mladih svojih tovarišev* iz skoraj istega časa (1863) je Mencinger z obžalovanjem zapisal, da se niso učili življenjskega zdravja pri antičnih književnostih in slovanski ljudski pesmi, »namesto tega nam je dopadla sedanja bolna nemška literatura« in njene na pol razumljive, zato vabljive »meglene teorije«.⁸ Poleg tega bi mogli brez nasilnega kompariranja v Rozalijinem poduhovljenem liku, v prizorišču novele in v nekaterih dogodkih razpoznati individualno preustvarjene pobude iz Prešernovega Krsta pri Savici.

Povest *Skušnjave in skušnje* (1865) se odvija na Dolenjskem, na Bledu in v triglavskem pogorju, v njej se srečujemo z izobraženci, meščani in trdnimi kmeti. V ospredju osrednje zgodbe je ljubezenska trojica maturant Vekoslav, pravnik Martin in mestno dekle Agata. Vekoslav, sentimentalno nemirni mladenič — ukvarja se tudi z verzi — je »nesrečno« zaljubljen v Agato. Na izletu v Vintgar mu pravnik ironično šaljivo nasvetuje: »Bôre starček, skočite v vodo!«⁹ Sintagma *bôre starček* se tematično in idejno navezuje na naslov prejšnje novele *Bôre mladost* in obenem razlaga podnaslov poznejšega romana Abadon »bajka za starce«: Mencinger v vseh treh delih odklanja pesimizem. Vekoslav s pomočjo starejšega in zrelejšega Martina polagoma spozna, da se mora otresti »mehkužnih sanjarij«,¹⁰ in sicer toliko bolj, ker je Agata že zaročena z drugim. Čeprav tega prej ne bi hotel storiti, se zdaj odloči za duhovniški poklic in za narodnoprosvetno delo. Od vzporednih zgodb v povesti je zanimiva zgodba kmečkega hlapca in kasneje berača Kilijana, ki z nenavadnim imenom in nesrečno usodo do neke mere nakazuje Melkijada iz Moje hoje na Triglav. — Hkrati z označeno povestjo je pisatelju po opravljenem doktoratu in obisku domačega kraja nastal potopis *Bohinjsko jezero in Savica* (1865); v njem navaja pomembnejše kulturnozgodovinske dogodke, predvsem pa slika naravne lepote, jezero z gorami in slap.

Tematično in idejno označena dela iz obdobja Slovenskega glasnika imajo

⁷ Mencinger: *Bore mladost*, Zbrano delo I, str. 214.

⁸ Mencinger: *Pismo mladega slovenskega pisatelja...*, Zbrano delo IV, str. 9. Pisatelj očitno misli predvsem na Schopenhauerja, v svoji knjižnici je imel vsaj njegova *Parerga* in *paralipomena* v dveh zvezkih.

⁹ Mencinger: *Skušnjave in skušnje*, Zbrano delo I, str. 264.

¹⁰ Prav tam na str. 272.

seveda tudi posebno oblikovno izrazno strukturo. Gre vseskozi za krajšo prozo, večinoma za povesti, dvakrat za novelo. V Jerici imamo eno samo, sintetično potekajočo in dovolj razgibano zgodbo; podobno zgradbo kaže povest Človek toliko velja, kar plača, le da je tam fabula izrazito napeta. V povesti Zlato pa sir sta dve zgodbi: lagodno sintetična Čukova in razgibano analitična Rezijankina; tudi v noveli Bôre mladost Mirkova zgodba poteka sintetično, medtem ko se zrcalna očetova razkrije retrospektivno, romantično obarvana novela poleg tega vsebuje dve pismi.

V Vetrogončiču, ki ima eno samo zgodbo, pripovedovano v tretji osebi, večkrat naletimo na pisateljeve prvoosebne posege, bodisi nagovore na bralca ali na njegova razmišljanja. Leposlovni spis Popotovanje in premišljevanje nekega bankovca (1860/61) je zanimiv zato, ker avtor potujoči bankovec personificira, predvsem pa, ker obilno meditira o izobraževanju, enakopravnosti in blaginji. Tudi v noveli Bôre mladost pripoved o nemirnem mladeniču in trpečem dekletu nekajkrat preide v obširna in intenzivna razmišljanja o življenju. Podobno se dogaja še v povesti Človek toliko velja, kar plača: v tretjeosebno pripoved o boju za premoženje oziroma za ljubezen na kmetih občasno prvoosebno posega avtor s premišljevanji. V vseh pravkar navedenih primerih imamo opraviti z bolj ali manj očitnim postopnim razkrojem fabule z meditacijo, kakor ga v naslednjem obdobju poznamo v bohotno razviti obliki iz Abadona in Moje hoje na Triglav.

V strukturi dela Zlato pa sir se soočamo s kombinacijo potopisa in povesti; v prvoosebnem potopisu na začetku dela pride pisatelj z družbo lovcev na planino Grintavico in zatem tam sam doživi nevihto v gorah; ta del povesti nakazuje sorodne potopisne sestavine v poznejši Moji hoji na Triglav. Obe slovstveni zvrsti, potopis in povest, se prepletata v delu Skušnjave in skušnje: potopisne partije obravnavajo pot z Dolenjskega na Bled, izlet v Vintgar in turo v gore. Značaj izrazitega, samostojnega potopisa ima spis Bohinjsko jezero in Savica, saj nas avtor v njem popelje od Bleda do Savice. V zvezi z deležem potopisa v Mencingerjevem pripovedništvu je razumljivo, da ima mnogokje tudi oris narave pomembno vlogo; tako pisatelj obširno, nazorno in občuteno naslika v povesti Zlato pa sir planino Grintavico in triglavsko pogorje, v noveli Bôre mladost Bohinjsko jezero z vso njegovo okolico; v obeh delih nam poleg tega prikaže razdivjano nevihto, ki v noveli nastopa kot skoraj simbolistični paralelizem k notranjemu dogajanju v Mirkovi duševnosti. Značaj pokrajinskega orisa imajo razne partije v Skušnjavah in skušnjah ali nadrobna in dinamična podoba slapú v potopisu Bohinjsko jezero in Savica.

Mencinger se v svoji mladostni krajši prozi precej ukvarja tudi z duševnostjo nastopajočih oseb, ki je včasih nekoliko čudaška (Čuk v Zlato pa sir), dovolj zapletena (Mirko v Bôre mladosti) ali demonična (njegov oče prav tam, dacar v Človek toliko velja...), sicer gre za psihološko in sociološko povprečne, tipične primere tedanjih gorenjskih kmetov ali slovenskih meščanov in izobražencev, v enem primeru (maturant Vekoslav v Skušnjavah in skušnjah) pa pisatelj skuša prikazati tudi duševni razvoj nastopajoče osebe iz vase zaverovanega melanholičnega mladeniča v zrelo in socialno aktivno osebnost. Mencinger značaje posameznikov, medsebojne človeške odnose pa gospodarsko socialna in narodno politična protislovja tudi rad stvarno opazuje, jih kritično vrednoti ter jim skuša pomagati ali jih odpraviti. Zato je njegova mladostna leposlovna proza z izjemo novele Bôre mladost močno realistična,

zdaj hudomušno humoristična, zdaj zbadljivo satirična in skoraj vselej reformatorsko vzgojna.

Mencingerjeva sintaksa pozna preproste kratke stavke, a tudi bolj zapletene periode, neredko razmejene s podpičji, ki pa tekó naravno in razvidno. Včasih naletimo na mesta, ki jih danes seveda občutimo arhaično, tako se pisatelj namesto z osebnimi glagolskimi oblikami rad izraža z raznimi deležniki, tudi s tedaj že odmirajočimi na (-v)ši. Starinsko zvené tudi nekateri izrazi, ki danes leže pozabljeni po nekdanjih slovarjih ali so manj uspele pisateljeve tvorbe. Na splošno pa sta skladnja in besedje mladega Mencingerja lepa, naravna, jedrnata in sočna, posebno v povesti Človek toliko velja, kar plača, in v noveli Bôre mladost. V tem obdobju njegovega ustvarjanja so posebno vidne narečne, krajevno bohinja ali splošno gorenjske besede in oblike: koj, togotiti se — togota, pričkatiti se — pričkanje, brisávíca, stan, staja, svislí, žehtár, rôč, ožemček; srenjski (pridev. za Srednjo vas), skalovje, pečevje, prodovje, lesovje, mahovje (skupinska imena), na réber — nad rêbrom (knjiž. nad rébrijo), tla so strohnele, pozna vse kamna, kamna pa črn brezen (neuskklajenost v spol.), vejo, bojo (ne: vedo, bodo) itn. V leksiki srečujemo tudi nekaj malega udomačenih germanizmov (pruštof, štimáti, obrajtati), medtem ko so hrvatizmi zelo redki (zapaliti smotko, lulo), nekaj več jih je le v Skušnjavah in skušnjah, ki so nastale že v Brežicah. V delih iz kmečkega okolja so precej na gosto posejana ljudska rekla, epiteta so vsakdanje stvarna, primere vzete iz podeželske narave in življenja. Nasprotno se v pesimistično romantični noveli Bôre mladost često srečamo z epitetom »črn«, z raznobarvnimi, tudi svetlimi epiteti pa pisatelj razsipava v potopisu Bohinjsko jezero in Savica. Za čustveno romantiko omenjene novele govori tudi naslednji (in njemu podobni) metaforično slikoviti in ritmično raznihani stavek: »Triglav se je videl tako blizu, tako vabljivo, da bi si človek peruti želel, da bi nanj zletel in na njem občudoval nebeško jutro.«¹¹ Tu pa tam, posebno kadar imamo opraviti z izobraženci, naletimo v Mencingerjevih delih na citate in reminiscence iz domače in svetovne književnosti, iz antičnih avtorjev, sv. pisma, Tassa, Vodnika in zlasti Prešerna. Naj ob koncu te kratke analize pisateljevega jezika in sloga v tem obdobju navedem še njegovo mimogrede izrečeno, a zanimivo psiholingvistično misel: »Uganíla sta celó (Vekoslav in njegov sošolec), da je slovenski jezik kakor nalašč jezik prijateljski, ker ima posebne oblike za pogovore v dvojini.«¹²

Po povesti Skušnjave in skušnje (1865) Mencinger leposlovno ni ustvarjal celih šestnajst let. Ovirala ga je pravniška služba, ko je bil advokatski pripravnik v Brežicah in Ljubljani (1862—1870), zlasti pa samostojni advokat v Kranju (1871—1882), kjer se je kmalu oženil in se mu je rodilo petero otrok. Pač pa je v letih 1863—1870, torej v času obnovljene ustavnosti, objavil v Novicah in drugod vrsto člankov, najbolj vidna so Doporodna pisma (1864) ter Kmet in narodnost (1866). V njih kritično označuje naše malomeščanstvo in njegovo nemškutarstvo ter ugotavlja zdrave osnove v kmetu, se zavzema za krepitev narodne zavesti, za uvedbo slovenščine v šole in urade in za širjenje izobraževanja ter razpravlja o gospodarskih vprašanjih in o potrebi po napredku gnotne blaginje. V Kranju je predsedoval čitalnici, vodil literarno

¹¹ Mencinger: Bore mladost, Zbrano delo I, str. 190.

¹² Mencinger: Skušnjave in skušnje, Zbrano delo I, str. 254.

zabavni klub in sodeloval v občinski upravi. Proti koncu bivanja v tem mestu se je spet oglasil v književnosti, in sicer v prvem letniku Levčevega Ljubljanskega zvona (1881).

Tam je že 43-leten priobčil povest *Mešana gospôda* z značilnim podnaslovom *Obraz iz vsakdanjega življenja*. Delo se dogaja v zemljepisno teže ugotovljivem slovenskem trgu, po njegovem imenu *Vinovar* bi mogli misliti na Brežice. V njem nastopajo notar s pisarjem in slugo, gostilničarka, upokojeni profesor s hčerko, vdova s hčerkama in zdravnik; vidno mesto v njihovih odnosih zavzemajo seveda ljubezen in možitve ter s tem zvezana prizadevanja in spletke. Sicer je pa avtor že v naslovu hotel poudariti vrednostno dvojnost našega tedanjega malomeščanstva: nekateri so prišli neposredno s kmetov, obogateli, ne da bi pri tem izbirali sredstva, a ostali neuki primitivci — drugi, predvsem mlajši rod, so izobraženci in značajni ter se preživljajo s svojim poklicem; v delu se prepletata lahkoten humor in družbena satira, vendar prvi prevladuje. Sociološko je *Mešana gospôda* za Vetrogončičem drugi izraziti primer obravnave malomeščanstva pri Mencingerju, hkrati pa v razvoju naše književnosti prednica Kersnikovega cikla — prim. tudi naslov tretjega dela *Jara gospôda* — ki pa je glede estetske kvalitete seveda pomembnejši. To Mencingerjevo delo je v primerjavi z njegovimi prejšnjimi izrazito pripovedno, s fabulativnimi zapleti in juridičnimi motivacijami. Vseskozi razgibana pripoved poteka v tretji osebi, avtor posega vanjo le kot urejevalec snovi, nikdar kot premišljevalec. V Mencingerjevem osebnem razvoju *Mešana gospôda* stoji na meji med obema ustvarjalnima obdobjema: na mladostno, Glasnikovo obdobje jo veže fabulativnost, na zadnje, krško obdobje pa označevanje oseb in krajev z značilnimi imeni (trg *Vinovar*, grad *Skalomel*, gostilna pri *Kruljavi žabi*, trgovec *Smolar*, zdravnik *Zeligoj*), besedne igre in rimane besede (npr. za možitve bolj pripravljena nego pripravna, ljubezen-bolezen) in obilica izrazitih hrvatizmov, medtem ko bohinjsko gorenjskih izrazov skoraj ni.¹³

Vrnimo se zdaj k delom iz mladostnega obdobja in strnimo svoja dognanja o njem. Skoraj vsa so izšla v Slovenskem glasniku, pri katerem so sodelovali vajeveci. Nekatera obravnavajo življenje in miselnost gorenjskega ali kar bohinjskega kmeta, prikazujejo njegovo delavnost, poštenje in samozavest, a tudi vraževernost in pohlep po bogastvu; eno posega v naše malomeščanstvo in predstavlja tako nemškutarje kot narodnjake; dve pa razčlenjuje pesimistično ali sentimentalno občutje posameznega mladostnika. Po gledanju na življenje, narod in družbo moremo večino spisov označiti za realistične, izrazito romantično je le eno. Zvrstno gre vseskozi za krajšo prozo, za povesti in noveli z dovolj razgibano fabulo. Že tu pa so v pripovedi zaznavne tudi meditativne primesi, prav tako je opaziti avtorjevo kombiniranje povesti s potopisom. Vidno se ukvarja z duševnostjo manj navadnih, še bolj pa tipičnih oseb, na katere rad gleda s humorjem ali satirično ter pri tem ne skriva vzgojno reformatorskih teženj. V leksiki so vidno navzoče narečne posebnosti, medtem ko so hrvatizmi še zelo redki. Slog je na splošno razumsko stvaren, le redko postane čustveno poetičen. Že Mencingerjeva mladostna proza je tako kakovostna, inovativna in problemska, da njenega avtorja upravičeno prištevamo med klasike naše književnosti.

¹³ Glej razpravo Joža Mahničja Janez Mencinger v krškem obdobju, *Razprave XI*, 1987 Slov. akademije znanosti in umetnosti, Razred za filološke in literarne vede, str. 17—30.

SUMMARY

Almost all the narratives which Janez Mencinger wrote in his period of adolescence were published in the *Slovenski glasnik*, edited by Prof. Janežič and contributed to by the *vajejci* (so named after the clandestine hand-written literary periodical *Vaje*). Some of these works by Mencinger describe the life and the mentality of the peasants in Upper Carniola or even in his native Bohinj area: they show their diligence, their honesty and their self-confidence, as well as their superstitiousness and their greediness; one work depicts the newly arisen Slovene bourgeoisie, both the Germanophiles and the Nationalists; two works analyze the pessimistic or sentimental feelings of an individual (which Mencinger disapproved of). The attitude to life, nation and society makes most of these works classifiable as realistic, only one work is ostensibly romantic. All the works are (short) stories with a considerably vivid plot. However, meditative admixtures are perceptible even in these early texts, and so is the combining of a story with an account of travels. Mencinger concentrates on the psychology of quaintish characters, and even more conspicuously on the psychology of the typical characters; he tends to view them humorously and satirically, without hiding his educatory, reformatory inclinations. His lexical stylisms include a number of dialectal peculiarities, while Croatisms are still very few. Generally, his style is rationally matter-of-fact, only very exceptionally poetic. Even in this "period of adolescence", Mencinger's prose is of such a high quality, so innovative and problem-oriented, that its author has justly been counted among the classics of Slovene literature. To be sure, the works that brought him popularity and critical acclaim, such as thematically and structurally unique novels *Abadon* (1893) and *Moja hoja na Triglav* (1897), were published much later.